

RIGSPOLITIET

Jmt. modt.
26 NOV. 2012

POLITI

Justitsministeriet
Politi- og Strafferetsafdelingen
Politikontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Dato: 21. november 2012
Journalnr.: 2012-1129-62
Sagsbehandler: BMM

**POLITIOMRÅDET
NATIONALT EFTERFORSKNINGS-
CENTER (NEC)**
Polititorvet 14
1780 København V

Besøgsadresse:
Ejby Industrivej 125-135
2600 Glostrup

Tlf.: 33 14 88 88
Fax: 33 32 27 71
E-mail: nec@politi.dk
Web: www.politi.dk

Redegørelse om erfaringerne med den nuværende ordning på exit-området, herunder særligt i forhold til det tværsektorielle samarbejde i de lokale exit-enheder

Ved skrivelse af 12. september 2012 har Justitsministeriet anmodet Rigspolitiet om en redegørelse om erfaringerne med den nuværende exit-ordning, herunder særligt i forhold til det tværsektorielle samarbejde i de lokale exit-enheder.

1. Rammemodellen

Rigspolitiet kan oplyse, at der som led i indsatsen mod rocker- og bandekriminalitet i april 2011 blev lanceret en rammemodel for exit-programmer til rocker- og bandemedlemmer, der ønsker en vej ud af miljøet.

Rammemodellen, som forudsætter et målrettet koordineret myndighedssamarbejde mellem bl.a. politiet, Kriminalforsorgen og kommunerne, skal skabe et overblik over, hvilke tilbud der er tilgængelige for rocker- og bandemedlemmer, som ønsker at forlade rocker- og bandemiljøet.

Rammemodellen skal gennemføres på nationalt og lokalt plan og beskriver rolle- og ansvarsfordelingen mellem Rigspolitiet og politikredsene.

Rigspolitiet har oprettet et nationalt exit-sekretariat under Nationalt Efterforskningscenter (NEC), hvor den nationale koordination af rammemodellen er forankret.

Det nationale exit-sekretariat skal bl.a.

- bistå de lokale exit-enheder med oplysninger om indikationer for eller imod exit-deltageres ønsker og muligheder for at forlade miljøet,
- indsamle erfaringer om eventuelle indikationer på, hvem der kunne ønske at indgå i et exit-program til proaktiv brug i generelle identifikationssammenhænge,
- bistå den lokale exit-enhed i forhold til at vurdere, om exit-deltageren har behov for særlige beskyttelses- eller sikkerhedsforanstaltninger,
- orienteres ved indledning af en exit-sag og have tilsendt en kopi af samarbejdsaftalen,
- under hele forløbet løbende orienteres af den lokale exit-enhed om fremdriften i exit-programmerne,
- orienteres, når et exit-program er gennemført og evalueret, og med udgangspunkt i denne viden skal sekretariatet dokumentere og – inden udgangen af 2013 – evaluere rammemodellen for exit-programmet samt vurdere behov for eventuel videreudvikling,
- etablere kurser og uddannelse for de lokale exit-enheder, og
- indsamle forskningsbaseret international viden om andre exit-programmer.

Det følger af rammemodellen, at der efter behov og i samråd med det lokale kredsraad etableres lokale exit-enheder i politikredsene. Exit-enhederne skal sammensættes af repræsentanter for politiet, Kriminalforsorgen og de relevante kommuner. Exit-enhederne kan efter behov på ad hoc basis inddrage andre myndigheder, eksterne organisationer eller interessenter til at bistå enheden. Exit-enhederne kan etableres inden for rammerne af allerede eksisterende samarbejdsfora vedrørende indsatsen mod rocker- og bandekriminalitet, f. eks. det lokale banderåd.

De lokale exit-enheder skal bl.a.

- vurdere mulige exit-deltageres egnethed og motivation,
- vurdere – evt. i samarbejde med det nationale exit-sekretariat – exit-deltageres sikkerhedsbehov,
- i samarbejde med de relevante myndigheder udarbejde et individuelt tilpasset exit-program, som beskriver tiltag, ansvarlig myndighed, krav til exit-deltageren og tidsramme for exit-forløbet,
- udpege en kontaktperson, som skal forestå al kontakt mellem myndighederne og exit-deltageren,
- følge op på exit-programmets gennemførelse, vurdere om exit-personen lever op til kontraktens krav og om nødvendigt tilpasse programmet eller lade exit-programmet bortfalde,
- orientere det nationale exit-sekretariat, når en kontrakt er udfærdiget samt orientere om exit-forløbets fremdrift,
- orientere det nationale exit-sekretariat, når en mulig exit-deltager er blevet vurderet og herefter afvist, og
- evaluere exit-programmet, når det er afsluttet og orientere det nationale exit-sekretariat om evalueringen.

Alle politikredse bortset fra Bornholms Politi har oprettet en lokal exit-enhed.

Exit-programmerne er målrettet de personer, som NEC til enhver tid har registreret som tilknyttet de forskellige rocker- og bandegrupperinger i Danmark. Målgruppen er således de allermest kriminelle personer i Danmark. Rigspolitiet vurderer, at alene en snæver kreds af disse personer vil være motiveret for og dermed egnet til at indgå i et exit-forløb, idet rocker- og bandemedlemmer som oftest er dybt forankret i og loyale over for miljøet. Ud over et fællesskab om kriminelle aktiviteter binder stærke sociale bånd og æresbegreber miljøet sammen. Erfaringsmæssigt er det således svært at bryde ud af rocker- og bandemiljøet. Det må derfor også forventes, at der kun vil være et lille antal personer, der ønsker eller

kan motiveres til at indgå i et exit-program med henblik på at bryde ud af rocker- og bandemiljøet.

En række personer er på nuværende tidspunkt af de lokale exit-enheder vurderet egnede til at indgå i et exit-forløb. På baggrund af disse vurderinger er der p.t. indgået et mindre antal samarbejdsaftaler.

Som det fremgår af rammemodellen er exit-programmer ikke kun relevante i forhold til de rocker- og bandemedlemmer, som NEC er bekendt med. Også personer i andre kriminelle miljøer eller personer, der er på vej ind i rocker- og bandemiljøet, kan have behov for støtte og hjælp til at komme ud af miljøet. Tilbud til denne gruppe af personer er fortsat forankret i det almindelige kriminalitetsforebyggende arbejde i eksisterende fora. Der kan f.eks. være tale om mere overordnede fora i forbindelse med kriminalitetsforebyggende arbejde som f.eks. kredsrådene, lokalrådene, banderådene, SSP-samarbejdet mv., eller der kan være tale om fora, der – som f.eks. Københavns Kommunes exit-programmer for kriminelle og kriminalitetstruede unge over 18 år – i højere grad er målrettet indsatsen i forhold til at hjælpe personer ud af kriminelle miljøer.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har aftalt med Rigspolitiet, at Kriminalforsorgen vurderer mulige exit-emner blandt de indsatte, hvorefter egnede personer indgår i Kriminalforsorgens exit-forløb. Kriminalforsorgen informerer den relevante lokale exit-enhed om, at den pågældende person er indtrådt i et exit-forløb i Kriminalforsorgen. Såfremt Kriminalforsorgen vurderer, at den pågældende person kan være egnet til at indgå i et exit-program under rammemodellen, skal den lokale exit-enhed vurdere den pågældendes egnethed, motivation og trusselsniveau, når afsoningen nærmer sig sin afslutning. Kriminalforsorgen orienterer derfor i passende tid inden løsladelse den lokale exit-enhed om det mulige exit-emne.

Det kan oplyses, at det nationale exit-sekretariat og Kriminalforsorgen løbende afholder koordineringsmøder på området.

Det bemærkes, at den personkreds, der kan indgå i Kriminalforsorgens bande-exit, adskiller sig fra den personkreds, som er omfattet af rammemodellen, idet der ikke i Kriminalforsorgens bande-exit stilles krav om, at de pågældende af NEC er registreret som tilknyttet de forskellige rocker- og bandegrupperinger i Danmark. Kriminalforsorgen har udarbejdet nogle egnethedskriterier, der vurderer exit-egnethedens tilknytning til rocker- eller bandemiljøet samt motivation og egnethed for exit på henvendelsestidspunktet, og som danner grundlag for, om en given person findes egnet. Dog er hovedparten af de personer, der indgår i et exit-forløb i Kriminalforsorgen, også registreret hos NEC.

2. Beskrivelse af et typisk exit-forløb

Rocker- og bandemedlemmerne har en uensartet profil og dermed også forskelligartede behov for myndighedernes bistand til at bryde ud af miljøet, hvorfor det er svært at oplyse noget generelt om, hvilke personer der benytter sig af tilbuddet om et exit-program. På den baggrund er det således også svært at identificere de behov, der skal dækkes hos den enkelte person, der ønsker at forlade en af rocker- og bandegrupperingerne i Danmark.

Iværksættelse af exit-programmer forudsætter i alle tilfælde, at de rocker- og bandemedlemmer, for hvem programmerne kan være relevante, identificeres.

Det er, som det også fremgår af rammemodellen, navnlig politiet og Kriminalforsorgen – men også kommunerne – der har den tætte og hyppige kontakt til rocker- og bandemedlemmerne, herunder de medlemmer der ønsker eller potentielt kan motiveres til at forlade miljøet og søge et andet liv uden kriminalitet. Det vil derfor navnlig være disse myndigheder, som vil være indgang for de personer, der ønsker at tage del i et exit-program.

Der lægges med rammemodellen for exit-programmer op til, at kontakten som udgangspunkt skal gå videre til den lokale exit-myndighed, der vil stå for koordineringen af og opfølgningen på exit-programmet, hvis det vurderes, at den pågældende reelt ønsker og kan indgå i et exit-program.

Herefter bistår Rigspolitiets nationale exit-sekretariat bl.a. med oplysninger om indikatorer for eller imod den pågældendes reelle ønsker og muligheder for at forlade rocker- og bandemiljøet. Det nationale exit-sekretariat vil eksempelvis i højere grad end de lokale exit-enheder være opmærksom på, om de pågældende personer i andre dele af landet indgår i en sammenhæng og udviser en adfærd, som peger på, at den pågældende ikke har et reelt ønske om at indgå i et exit-program.

Såfremt den pågældende person findes egnet til at indgå i et exit-forløb, udarbejdes der en aftale herom, hvori det fremgår, hvilke tiltag der skal iværksættes, herunder hvilke myndigheder der har ansvaret for gennemførelsen af de enkelte foranstaltninger.

Der bliver udpeget en kontaktperson, der som udgangspunkt skal forestå al kontakt mellem myndighederne og den pågældende. Kontaktpersonen skal orientere den lokale exit-enhed om status for de enkelte delelementer i exit-programmet, herunder navnlig status for iværksættelse og gennemførelse af de enkelte tiltag.

Det beror på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, hvem af exit-enhedens repræsentanter der mest hensigtsmæssigt kan varetage rollen som kontaktperson.

Den konkrete indsats i forhold til det rocker- eller bandemedlem, der vil ud af miljøet, vil herefter i de fleste tilfælde navnlig være forankret hos de kommunale myndigheder, der eksempelvis kan have ansvaret for at finde en ny bolig eller et job til den pågældende.

Som tidligere anført er der på nuværende tidspunkt indgået et mindre antal samarbejdsaftaler, og flere aftaler er på vej. Flere af de pågældende personer, der nu indgår i et exit-forløb, har selv opsøgt politiet med henblik på at forlade rocker- og bandemiljøet.

I flere af de indgåede samarbejdsaftaler er det fastsat, at de pågældende personer skal bibeholde det job, de allerede har eller skal finde et job eller anden beskæftigelse, eksempelvis en uddannelse. Herudover er det fastsat i en del af aftalerne, at de pågældende personer skal træffe aftaler om afvikling af deres gæld, eksempelvis med pengeinstitutter. Endelig er der i flere aftaler truffet aftale om fjernelse af tatoveringer.

I de fleste tilfælde er det en kommunal medarbejder, der fungerer som den primære kontaktperson. Dog er politifolk og ansatte i Kriminalforsorgen indsat som primære kontaktpersoner i nogle af aftalerne.

3. Afsluttende bemærkninger

Indledningsvis bemærkes, at det er Rigspolitiets vurdering, at samarbejdet i de konkrete sager i flere af de lokale exit-enheder fungerer meget tilfredsstillende.

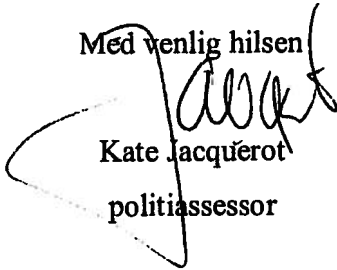
Siden lanceringen af rammemodellen i april 2011 har Rigspolitiet afholdt tre møder for politiets repræsentanter i de lokale exit-enheder. På møderne har man bl.a. drøftet organiseringen af og rammerne for exit-samarbejdet. Herudover har man drøftet mere konkrete problemstillinger i takt med, at ordningen er kommet i gang, herunder muligheden for at tidligere rocker- og bandemedlemmer fysisk flyttes så langt væk som muligt fra rocker- og bandemiljøet, hvilket efter Rigspolitiets vurdering i mange tilfælde er helt afgørende for programmets gennemførelse.

Det bemærkes samtidig, at det i forbindelse med møderne i de lokale exit-enheder er blevet påpeget, at det i forhold til samarbejdet mellem kommunerne kan være en udfordring, når et truet bandemedlem skal flyttes akut til en ny kommune. I den forbindelse kan der opstå uenighed om, hvilken kommune der skal bære flytteomkostningerne samt afholde fremtidige omkostninger forbundet med den person, der er i exit-forløb. Der henvises herved til, at det fremgår af rammemodellen, at kommunen ikke kan anvise borgere en bolig i en anden kommune. I nogle tilfælde vil det imidlertid være hensigtsmæssigt, at en borger med boligsociale behov bosætter sig uden for sin hidtidige bopælskommune, f.eks. som led i et exit-program. I sådanne tilfælde har kommunerne alene – som det foreligger oplyst for Rigspolitiet – mulighed for at indgå frivillige aftaler om, at en boligsøgende tilbydes en ledig bolig uden for sin oprindelige opholdskommune.

Endelig bemærkes, at der i de politikredse, hvor samarbejdet fungerer bedst, er en exit-ansvarlig medarbejder i kommunen, som politiet kan tage direkte kontakt til, når der er behov herfor. Det er Rigspolitiets opfattelse, at dette kan lette sagsgangen på området, herunder gøre processen mere effektiv. Endvidere er det en stor fordel, at denne medarbejder har direkte adgang til en person med beslutningskompetence, så der hurtigt kan iværksættes forskellige tiltag, også selv om dette kan medføre en udgift for kommunen.

Med venlig hilsen

Kate Jacquérot
politiassessor

